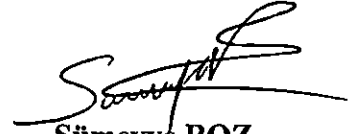

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye cezaevlerinde ağır hasta mahpusların durumu, sağlık hizmetlerine erişim haklarının ihlal edilmesi, ölümcül hastalıklarda tahliyelerin neden ölüm sınırına kadar geciktirildiği, tahliye edilenlerin kısa süre içinde yaşamını yitirmesi, cezaevlerindeki sağlık hizmetlerinin yapısal sorunları ve ulusal, uluslararası hukukla uyumlu politika önerilerinin belirlenmesi amacıyla Anayasa'nın 98. ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104. ve 105. maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasını arz ederiz.

SümeYYe BOZ
Muş Milletvekili

GEREKÇE

Türkiye'de cezaevlerinde ağır hasta mahpusların durumu uzun yıllardır insan hakları örgütlerinin, baroların ve sivil toplum kuruluşlarının gündeminde yer almaktadır. Ancak bu uyarılara rağmen hasta mahpuslar için etkili ve kalıcı çözümler üretilmemektedir.

Yakın tarihte yaşanan Mustafa Karatepe vakası, bu vahim tablonun en güncel örneklerinden biridir. Yaklaşık 30 yıl cezaevinde tutulan Karatepe, ileri evre kolon kanserine yakalanmasına rağmen ancak yaşamla bağı kopma noktasına geldiğinde, 6 Ocak 2025'te tahliye edilmiştir. Tahliyesinden yalnızca aylar sonra, tedavi görmekte olduğu Diyarbakır'daki özel bir hastanede hayatını kaybetmiştir. Bu durum, cezaevlerinde hasta mahpusların tedavi hakkının sistematik biçimde ihlal edildiğini, ölüm sınırına kadar bekletildiklerini ve yaşam hakkından mahrum bırakıldıklarını bir kez daha göstermektedir.

Adalet Bakanlığı verilerine göre yalnızca 2024 yılında cezaevlerinde yaşamını yitiren mahpus sayısı 818'dir. Ancak Mustafa Karatepe gibi tahliye edildikten sonra kısa süre içinde yaşamını kaybedenler bu istatistiklere dahi dahil edilmemektedir. Dolayısıyla cezaevlerinde yaşanan ölümler resmi rakamların çok ötesinde ağır bir tabloyu işaret etmektedir.

Hapishaneler, tedavi hakkı gaspedilen ve ölüme sürüklenen binlerce insan için "sessiz mezar"a dönüşmüş durumdadır. Bu tablo bir kader değil, devletin tercih ettiği bir politika sonucudur. Hasta mahpusların yaşam hakkı, ulusal ve uluslararası hukuk açısından koruma altındadır. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi, Birleşmiş Milletler Mandela Kuralları ve Anayasa'nın 17. maddesi yaşam hakkını ve işkence yasağını açık biçimde güvence altına almaktadır.

Türkiye'de ceza infaz sistemi, hasta mahpusların erken tahliyesine dair yasal düzenlemeler içeriyor olsa da, bu uygulamaların çoğu keyfi biçimde engellenmekte veya geciktirilmektedir. Gerek Adli Tıp Kurumu'nun raporları gerekse idari işlemler, hasta mahpusların fiilen ölüme terk edilmesine yol açmaktadır.

Bu nedenle, hasta mahpusların durumu, tedaviye erişim hakkı, ölümcül hastalıklara rağmen tahliyelerin neden geciktirildiği, tahliye edilenlerin hangi koşullarda yaşamını yitirdiği ve cezaevlerindeki sağlık hizmetlerinin yapısal eksikliklerinin tüm yönleriyle incelenmesi amacıyla Meclis araştırması açılması zorunludur.

1			
2	ÇİÇEK OTLU	İSTANBUL	Çiçekte
3	HAKKI SARUHAN OLUÇ	ANTALYA	Saruhan Oluc
4	HALİDE TÜRKOĞLU	DİYARBAKIR	Halide
5	ÖZGÜL SAKI	İSTANBUL	Ozgul
6	AYŞEGÜL DOĞAN	ŞIRNAK	Aysegul Dogan
7	MEHMET RÜŞTÜ TIRYAKI	BATMAN	Mehmet Rüstü Tiryaki
8	ZÜLKÜF UÇAR	VAN	Zulkufer Ucar
9	KAMURAN TANHAN	MARDİN	Kamuran Tanhan
10	HÜSEYİN OLAN	BİTLİS	Huseyin Olan
11	SEVİLAY ÇELENK ÖZEN	DİYARBAKIR	Sevilay Çelenk Özen
12	YILMAZ HUN	İĞDIR	Yilmaz Hun
13	ÖZNUR BARTİN	HAKKARİ	Öznur Bartin
14	ÖMER ÖCALAN	ŞANLIURFA	Ömer Öcalan
15	NEJLA DEMİR	AĞRI	Nejla Demir
16	FERİT ŞENYAŞAR	ŞANLIURFA	Ferit Şenyaşar
17	CEYLAN AKÇA CUPOLO	DİYARBAKIR	Ceylan Akça Cupolo
18	İBRAHİM AKIN	İZMİR	İbrahim Akın
19	KEZBAN KONUKÇU	İSTANBUL	Kezban Konukçu
20	MAHMUT DİNDAR	VAN	Mahmut Dindar